

587 Sayılı “Zorunlu Deprem Sigortasına Dair KHK” ve Bu KHK Uyarınca Hazine Müsteşarlığı Tarafından Yayımlanan; “Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları Tebliği” ile ilgili Odamız Görüşü

1) Öncelikle belirtmek gerekir ki; sözkonusu KHK ile kurulan; “Doğal Afet Sigortalar Kurumu” diğer devlet kurumlarının harcamaları ile zorunlu olan denetiminden muaf tutulmuştur. IMF’nin dahi Doğu Asya Ülkelerindeki mali kriz sonucunda düzenlediği raporda; “Batık kredilerin ana sebebinin, devletin ve ticari kuruluşların şeffaf olmaması sonucunda, IMF heyetinin hesapları yeterince inceleyemediği , bu nedenle açılan kredilerin, amacına uygun harcanmadığı, zayıf edildiği bu nedenle ekonomiye katılmadığı, bunun sonucunda da kredi geri dönüşünün mümkün olmadığı, sonuç olarak da bundan sonra kredi verilirken şeffaflığın ön koşul olarak ileri sürülmesinin uygun olacağı” belirtilmiştir.

Öte yandan “Zorunlu Tasarruf” kesintilerinin ne hale geldiği de bilinen bir gerçektir. Denetime tabi olmayan ancak tahsili yönünden ise 6183 sayılı amme alacakları yasasının uygulanması ise, yapı sahipleri aleyhine bir sonuç doğurmaktadır. Oysa söz konusu KHK, yapı sahiplerini güvence altına almak için düzenlenmiştir. Bu çelişkinin anlaşılması mümkün değildir. Uygulama adeta; 2000 yılı için geçici olarak yürürlüğe konulan ve 2000 yılı sonunda yürürlükten kalkacak olan “Geçici Deprem Vergisi”nin bir başka isimle sürekli hale getirilmesi niteliğindedir.

2) Zararın oluşması halinde; oluşturulan Hakem Heyetinin kararı kesindir, (Tebliğ md:12) Paraya ilişkin Genel Mahkemelerce verilen kararlarda, bu sınır 2000 yılı için 40.000.000.TL’dir. Mahkemenin dahi 40.000.000.TL’nin üzerinde verdiği kararlar kesin değilken, 20.000.000.000.TL tutarındaki hukuki uyumsuzlukla ilgili oluşturulacak olan Hakem heyetinin kararı kesin kabul edilmektedir. Tebliğin bu maddesi, Anayasa’ya ve genel Hukuk Kurallarına aykırıdır.

3) Mal ile ilgili sigorta işlemi bütün dünyada ihtiyaridir. Gelişmiş ülke devletleri muafiyetlerle bu tür sigortaları teşvik eder. Oysa söz konusu KHK ve Tebliğ özü itibarıyla teşvik değil zorunluluk getirmektedir. Bir başka ifadeyle alınan dolaylı vergi ile mali sorumluluk topluma geri aktarılmaktadır.

Öte yandan Sigorta Hukukunda, uğranılan zararın tazmini; sigorta şirketinin veya reasürans şirketinin kasasındaki parayla orantılı olarak karşılanacaktır gibi bir mantığa rastlamak mümkün değildir. Oysa KHK ve Tebliğde; ne kadar para toplanmış ve toplanan paradan harcamalar sonunda ne kadar para kalmış ise ödemenin buna göre yapılacağı belirtilmektedir. Bu mantığın sigorta hukukuna uygun olduğu söylenemez.

Sonuç: Anayasada “Sosyal Hukuk Devleti” olarak tanımlanan devlet, afetler sonucunda Sosyal Devlet tanımını içerisinde yerine getirmek zorunda olduğu yükümlülüklerini yerine getirmesi için gerekli gördüğü finansmanı, yukarıda bahsedilen KHK uyarınca sağlayacağı başka bir dolaylı vergiyle sağlamaktadır. Oysa afet mağduru vatandaşlar, değişik isimler altında devlete vergi ödemektedir. Bu nedenle de; felakete uğradığında vatandaş sıfatıyla devletten yardım talep etme hakkına sahiptir. Bunun için vatandaş olmak yeterlidir. Ancak KHK ve Tebliğ sonucunda bu vatandaşlık hakkından yararlanabilmesi için zorunlu sigorta bedelini ödemek zorunda kalmaktadır. Ödememiş ise bu haktan yararlanamayacaktır. KHK ve Tebliğ; bu haliyle Anayasa’ya aykırıdır.